

63 (2475) №
Хаке ирекле1991 ىۇلخا اکا یاخەن
21-مېشىنچە تۇخما تىتەننە

ХРЕСЧЕН САССИ

КАНУ КУНЁН КАЛАРАМË

ЭРНЕ КУН
2014,
çурла, 15

ЧАВАШ ЕН ЯЛ-ЙЫШ

КИЛ

ХҮТЛËХ

СЫВЛАХ

ТËПЕЛ

ШУХАШ

Хаксем пурне тивëçтерччёр

Çак кунсенче Тăвай район администрацийен ял хусалăх управлениеийен пүслăхчەпе Валерий Чайкинпа калаңса илтëм.

— Эсир ялсene тăтăш тухса çўреттëр. Уйрäm ынсанчен сëт пухасси мënлë пырать?— ыйтăм унран.

— Халăх кăмăлсăр. Сëт пухакансем хресченрен мăшкăлланă пекех туйăнать. Шутлăр-ха: 11-12 тенкë кама тивëçтерттëр? Хĕл кунсенче те пысăк пулман вăл. Халĕ, ёне сëт нумай антарнă тапхăрта, ынсане хавхалантасын вырăнне пëчëк хак сëнечçë. Ёнене сутас шухăшилес пур. Пëрре сутсан тепре тுяна çав тери йывăр. Шел те, эпир хаксene витëм кûрейместпëр. Каплах пулса пырсан ёне йышë чакë.

Кунашкал тëслëх Тăвайра çеç мар. Çакнашкан лару-тăру пирки Чăваш Ен Пүслăх ынсанчен Экономика Канаше-пе агропромышленноç комплексен ыйт-тăвсемпе ёçлекен Правительство комиссийен пëрлехи ларăвĕнче չивëч калаңса пулчë.

Михаил Игнатьев çапла палăрттă:

— Сëтэн тивëçлë хаке пулмалла тесе унчен тă пëрре мар калаçnă. Лавкасанче сутакан сëтре ёна туса илекенэн тýпи 40-45 процентран кая мар пулмалла. Çаваң чухне тин ёне кëтëвне сыхласа хăварăппăр. Мĕн куратпăр-ха? Хаксен танмарлăхĕнче хресчен нумай енëпе выляса ярать. Темиçе çул каялла сëт пухакансенчен хăшë-пëри кивë, тутăхна "Жигули" халтăртаттарса çўретчë, халь вëр çënni çine күçса ларнă. Вëсем ёне тытакан չинчен шухăшилес-и? Çук, ахăртнх. Услам туса пултăр. Кëтүйышë чаксан вëсем хăйсем тă ёççëр юлëç.

Чëр тавар пухакансем хăйсene мăн кăмăллă тытни, ял ыннине ним вырăнне тă хумани çинчен эпир пëрре мар çырнă. Рынок иреклëх тесе тем тума тă ярать имëш. Паян хресченен суйласа илмелли çук. Калăпăр, Етëрне районенче сëт пухакан пилëк фирма ялсene пайласа тухнă тă хаксем пирки тă маларах калаңса татăлаççë пулас. Ютти кунта пырса кûреймест.

Рынок тупăшëв пулсан уйрäm ын хăйен продукцине лайăхрах хак парамана сëнеччë. Тepëр çалăнăç — сëт хуçисем пëрлешсе кооператив туса хуни, сëт завочëпе тûрреммëн ёçлени. Анчах вëсен техника тுяна укса çук...

Республикăри сëт завочëсенче тăлăкра тата 400 тонна чëр тавар тирипейлемелли хăватсем пурине асăнчëç ларура. Апла пулсан килти хушма хуçалăха аталантармалли хушма майсем палăртса хатëрлемелле.

Григорий СЛАВИН.

ПУСРА – ĂС, АЛĂРА – ЁС

Юпа ёмĕрне тăсма

Йывăç юпа е шалча лартнă чух ёмĕрнумай пырë-ши тесе шухăшлатпăр. Шу-хăшламасăр, çérp ёшĕнчë йывăç хăвăрт çérp-çke.

Юпа çérp ёшĕнчë чылай лартăр тесен ёна кучепе мар, пүсчепе лартмалла. Чавса чикиччен вара çëресрен тĕрлë майпа усă курмалла. Пëрисем сăмалапа сăрлаççë, теприсем çулăмпа çунтарса илесçë.

Çапах чылай ансатрах тă тухăçпăрах меслет пур. Кுвăл йывăç юпана е шалчана тăварлă ёшă шывра күпчесе çитиччен

тытни. Çакан хыççăн юпана тăвар сапнă шăтăка чикмелле.

Йывăç çëресрен извеç хутăшë тă пулăшать. Хуппинчен тасатнă шалчана е юпана унта темиçе кун тытмалла. Унтан ёна савăтран кăларса типëтмелле, пăхăр е тимëр купоросе сëрмелле. Çакнашкан майпа хатëрлени юпа е шалча вëçë питë çирp пулë, нумай çula пырë.

СËНÜ-КАНАШ

• Виноград хăвăрт пулса çиттëр тесен çырла писме пүсласан кашни тeme 50-шар грамм фосфора (суперфосфат) кали (сернокислый калий) удобренийенне апатлантармалла. Кали вырăнне йывăç кĕлë илме ярать: 1 витре шыва 100-150 г кĕл ярса 7-10 кун тăрăлтарса лартмалла. Кĕл шывë калипе, микроэлементсемпе тата фосфора тивëçterë. Çырла çупkämé çакăнса тăракан вырăнти çулçäcене татсан хĕвел çuti лайăхрах лекнипе çырла тата хăвăртрах писе. Сапакаллă туратсан тăррине татмалла: çупkämran çûlerex 4-5 çулçă хăварсан çитет.

• Тëслë купăста пүсчë шап-шурă пултăр тесен чамăртамма пүсласан хĕвелтен пытарса ун çine çулçä татса хураççë е çулçисене пëр çëre пухса тăрринчен çыхаççë.

• Купăста пүсчë çавăрнă вăхăтра 3-4 хутчен пëр витре шыва çур стакан сахăр хушса сапсан купăста тутлă пулë.

• Кая юлса пулакан купăстана шăварнă хыççăн табак тусанëпе е помидор аврипе туса лартнă шывла сапмалла. Йëpe-сапаллă çанталăка купăста пүсчë тата ун çыvăхëнчи çëre këlpe сапни аван. Эрнере пëрре çëre kăppalatcas tămalla.

• Кишëр чылай вăхăт упрантăр тесен ёна типëтнë хыççăн këlpe сапмалла.

Кăткă тарăхтарса çитерчë-и? Апла çур витре шыва çур стакан шуратакан хамëр (отбеливатель) ярса лайăх nătratäp. Кăткă тёмнене кăштакан nătratca хайхи шывла сапмалла, çueltenen томат çулçипе витмелле. Кăткăсем пухăнакан вырăна çавăн пекех тăварна, анат содипе, фор-малин шëвекëпе, пан улми уксусе пе сапма ярать.

КЕСКЕН

Республикăна çак кунсенче Патшалăх корпорацийен Çурт-йерпе коммуналлă хуçалăха реформалама пулăшакан фондран ынсане авари пулма пултаракан çуртсенчен күçарма йышăннă программа килшëуллĕн 188,7 млн тенкë çитнë. Çулталăк пүçланнăранпа çак тĕллевпе 694 млн тенкë күçнă.

ПАЯН кун тăршшë 15 сехет тă 07 минут. Уйăх катăлса пырать.

Утă хатëрлес ёçe вëçлекен Стефан куне. Çанталăка сăнанă: куне мёнле — кĕр çапла пулë тене. Лашана уйрăмак лайăх пăхма тăршшă: вăрманти çăл күç патне илсе кайса унта кĕмĕл укça пăрахнă. Çакă лашана чир-чëр çулăхасран упрасса ёненнë.

ЫРАН — Исаакий куне. Çак кун тăрăх юпа уйăх мĕнлөрех пулласа тăшмăртнë. Çанталăк çавраçилл пулсан хĕл юрлă пулмалла. Кил-çурта тирпейлеме хушман — укça енчëкë çулталăкĕпех пушă пулать имëш.

ВИСМИНЕ — Алтакки куненче — уяр пулсан чук уйăх тă аван пулë. Çумăрлă пулсан — амăр тă юрлă.

ЫЙТУ — ХУРАВ

Купăста чирлерë

Ир пулакан купăста хăйне хăй шăршланса çेçрчë, çулçисем тăкăнчëс. Мĕн амаке ерчë-ши?

Ирина СЕМЕНОВА.

Ахăртнх, купăста çăпане (кила) ернë. Кு питë хăрушă чир. Купăстانا тымарëпе кăкласа хайхи вырăна «сўнгермен» извеçе сапмалла. Унта 5 çул таранччен купăста лартма юрамасть.

КИЛ КАРТИ

Качака пүснë – пëрер милëк

Качакасем усрăтăп. Хĕлле вëсene утă, комбикорм, тымар çимëс тата милëк паратăп. Çулласерен йăмра, ёвăс, вëрене, пилеш, каврăç, çăка, тирек милëк хатëрлете. Хурăн, çирëк, юман милëк тă çыхатăп, анчах вëсene сахал çiteretëп: вар виттине ерсен кăна.

Çапла майпа хĕллëпех кашни качака пүснë кунсерен пëрер милëк тивмелле хатëрлете. Тата тëрëсрех каласан, ешëл курăк тухиччен çiteremelëп. Милëк çëртме уйăхен пүсламăшнë çыхма пүслатăп. Çак ёçe каç пулттипе е ир-ирех тăватăп. 1,5 см хулăнăш туратсene секаторпа касатăп. Каснă туратсene темиçе сехетлëхе çëp çинчех вырттарăтăп. Кăшт шаннă хыççăн вëсene çыхма ансатрах. Мачча тăрринче е лупас айëнче вырнаçтарнă кашта çине çакса тиپëтет.

Галина НИКОЛАЕВА.

Çăра та яка пултăр

Сурăх çämë çăра та яка пултăр тесен ёна ытларах клевер, вика, пăрça утти çiteremel. Çакнашкан апата вëсene тăтăшах памалла. Çäm пахалăх çанталăк мĕнле пулнинчен тă килет. Сивëре, калăпăр, сурăх çämë çинчелет.

Сёлере çеç мар

Лаша вăйё сёлере теме хăнхăнă. Пëлкенсем вара куккурусра тесе. Унпа лаша йывăрăш, çätäмлăх үсë, ёмĕрт тă вăрăмрах пулë. Çенë апата лашана майëпен хăнхăттармалла. Начар çисен пëр-ик ывăç сёлë хушса памалла.

КИРЛË ПУЛË

Çérpк тăприне хамăр тăвар

Чи лайăх удобрени — çérpк тăпри. Аста пахчаçсем халех çитес çул валли органика удобренийе хатëрлете. Çум курăкне, пахча хĕрринче ўсекен курăка çулса компост купине хураççë, кĕлпе (кашни тăваткал метр пүснë пëрер витре) тата тăпрапа (кубометр пүснë 10 витре) сапаççë, доломит çăнăх (кубометр пүснë — килограмшар) хураççë. Эрнере пëрре ёна шыв

сапса нүртмелле, сенëкпе пăтратса илмelle. Вăхăт иртнëçемен питë лайăх удобрени пулë: калча çitëнтернë чух усă курмата, çимëс панă вăхăтра ўсен-тăран çыvăхне сапма та.

Çакна та каласа хăварар: купăста, кабачок, кăшман ытти çимëс лайăх ўстëртесен вëсene шăварнă е сүмăр сунă хыççăн ретсен хушиши не кăшт тă пулин кăпkalatcas илмelle.

ÇАНТАЛАК	Шупашкарта	Вăхăт	15.08	16.08	17.08	18.08	19.08
Температура, °C	2-4 сехетре 14-16 сехетре	+17 +30	+18 +26	+17 +22	+15 +24	+15 +20	+15
Çумăр çавать		—	—	—	—	—	—
Атмосфера пусамë, мм.		741	741	741	743	751	

ПУЛАШАР

Ырә туни
ырәпа таврәнать

Чаваш Енре пурәнакансен Укриняран килнисене май пур таран пулашма тарашац. Хальлөхе 1 млн тенкә ытла укса, 1 тонна яхән төрлө япала пухнә. Инсертен килнисене пурәнма вырнаста рассипе ёслесц. Ёр ытла семье Украина ыннисене хайсем патне вырнастара камил тунә та ёнте.

Украиняран тарса килнисен хайсепе пурле нимен те ёук. Җавапта вәсепе төрлө хатер-хәттерпе тивәттермелле. Вәл шутра: медицина япалисем; тахамалли ёнч тумтири, атә-пушмак; алшалли, вырән хатер, плед тавраш; теттесем, ача-пача кәнекисем, шукул вали кирлә япаласем;

кәп-йәм үзмалли порошок, супаньшампуни, шәл пасти;

сыхану хатер (көссе телефон);

сават-сана;

чылай вәхт упранакан апат-симәс (маркорон изделийесем, көрпә тавраш, консерв, чей, саха, типчи, савата тултарна шыв).

Гуманитари пулашавне Шупашкарта ыккүнене ышайнац:

Чаваш Енри сывлыха сыйлас ёспе социалла аталану министерствин Шупашкар хулинчи халәха социалла пулашу паракан центр (428027, г. Чебоксары, ул. 324 Стрелковой дивизии, 21 а). Таләкәпех ёслекен телефон: (8352) 51-27-80.

«Рафсейри Хөрлө Хөрөс» организацин Чаваш Енри уйрәмә (г. Чебоксары, пр. Тракторостроителей, 45-109). Телефон: 8 906 384 22 20 (Ольга).

Украиняран килнисене пулашас төллеве республикәри районенче тө ёслесц. Ку ыйтуя вырәнти халәха социалла пулашу паракан центра пымалла.

Пулашу күрес текенсөннө җавап пекех Республикари хәрәрәмсен канашне укса күсарма ыйтац. Укса-тенкә күсармалли реквизитсем:

Благотворительный фонд Чувашского республиканского совета женщин 428000, г. Чебоксары, пл. Республики, д. 2, оф. 119

ИНН 2130999669, КПП 213001001

р/с 4070381087500000039

в ОАО «Сбербанк России» Чувашское отделение №8613

к/с 30101810300000000609

БИК 049706609

Назначение платежа: «помощь беженцам Украины».

КАМАН МЕН ҮРАТАТЬ?

Песехе парен (щитовидка) чиренчен. 1) Җур липр шур эрхе 100 г чухлә астархан майярән сурхаже ярса төттәм вырәнта пәр үйәх тытмалла. Икә үйәх таран кунне 3 хут, апат умён, пәрер чей кашаке ёсмелле.

2) Золотой ус текен курәкән 15-20 сыйпине вәттесе көлөнчене ямалла, 1 л шур

КЕСКЕН

Хөрлө Чутай районенчи ҆ен Атикас-си яләнче фельдшерпа акушер пункчә тавац.

Юла уйәхен 9-11-мешенче Шупашкарта «Рафсей – спорт ёршыв» ятпа Пәтәм тәнчери V форум иртет. Кун пирки калакан ышанава Рафсей Президенте Владимир Путин алә

ХАМА ХАМ ТУХТАР

Ашташмалла-и е сивәтмелле-и?

? Чиркүсү е пиләк ыратма тытәнсан түрх вәри компресс тытма ваккатпәр. Анчах кирлех-ши ыкән?

Төпчөр, чирләп кайна, тартаннан таң – ана сивәп сиплемелле. Кун пек чухнә ўшапа тытни сиенлә.

Үт шуранка та сивә, туртса ыратсан ана ўшапа тытмалла. Мунчара ўшанма та, компресс хума та юраты: юн лайәхрах чупса ыратакан вырәна пухнәнна наркәмашлә япана.

АСРА ТЫТМА

Ирле мән җимелле?

Ирле чылайаш ўхат җитменнине апат та җимест е кофе ёчинпек ырлашты. Кәнтәрла төлнө вара ҹав тери вычса җитнине ана-кана уямасарах тем төпчөр җиет. ҆акна астумалла: ирхи апат тута тытмалла, хырәма ўйвәрлатмалла мар. Мән җимелле-ха?

1 Пәтә. Чи лайаххи – сәлә пәтти. Майен ирәлнине кура вәл чылайчын тута тытты.

2 Пыл. ҆ывәрса тәнә хыңсән организма вай кирлә. Пылри фруктоза вара самантрах вай-хал үштәш.

3 ҆амарт. Белокпа пүянсек сәлә пәтти – пайәх киләшсө тәрт.

4 Сәт, тәпәрчә, сыр, ыраш ҹакәрә организма вай парать.

5 Сәткенне үлма-сырла ынна витамин семпә тивәчтер. Торт, канфет ўышши углеводлә җимесене җимелле мар. Вәсем самантлаха кәна вай үштәш. Кофе вырәнне симес чей ёсни аван: кофеин шайә унта җавап чухлех – усси вара ытларах.

Пүс ыратсан тәнләв ҹине ҹурмалла каснә чөрө ҹөр үлми хурәр.

Күс хупанки ҹине 15-20 минутләх чөрө ҹөр үлми турәмә хурсан күс ывәни иртет.

Эрхе хушмалла. Пәр эрне таран төттәм вырәнта икә эрне лартмалла, сәрхәттармалла. Хатерленә шәвеке кунсерен пәр кашаке ўшва 20-40 тумлама үштәш.

Юн тымарәсene тасатма. Пускәч витәр 360 г яхән калармалла, 24 лимонран пусса каларнә сәткенне үтәштарса 24 кун

пүсса ырәплемә. Форум пилләкәмеш хут иртет. Кү таранччен ана Хусан, Москва, Саранск тата Якутск хулисенче иртәрнә.

«Универсал электрон картти» (УЭК) проект пурнача көнбәрене Чаваш Енре пурәнкан 10 пин ҹин ҹак документа алла илнә.

СИППЕ КАЙТАР

Ыхра чиксе ҹүрәр

Чире тәруках ыратса каясан ҹумра ыхра чиксе ҹүрәммелле. Йывәр саманта ыхра шәлне касмасарах ҹатса ямалла. ҆умра нитроглицерин ҹук чухнә кү ҹалса хәварма пулашат.

Чөре ан хавшатар

Аш арманәп 1 кг шур ҹырлы тата 200 г яхән калармалла, 100 г пыл хушса 3 кун лартмалла. Күнне 2 хут пәрер десерт кашаке чухлә җимелле.

100 г чухлә астархан майярән түсне ни-мәрәммелле, 2 кашак пылла үтәштармалла. Виә пая пайлласа пәр таләкә ҹисе ямалла. Астархан майярәнчө юн тымарәсene саракан тата шак хавалакан магни пур, җавап пекех организмран натри тәварнә каларма пулашакан кали те. Үнсәр пүсне эритроцитсем тума кирлә тимәр, пәхәр, кобальт, цинк, В₆ витамин пур.

Инфарктран сыйланма миндалы майярә те пулашат: кунсерен пәрер тәшә җимелле.

Юн пусамне чакарма

Гипертоние көрешме катаркас та (боярышник) пулашат. 100 г чухлә катаркас ырлынине вәрәран тасатса касралар 2 стакан ҹине шыва ямалла. Ирле вәртесе сивәтмелле. Күн тәршшәнчө ёссе ямалла.

Людмила ИВАНОВА.

ВУЛАКАН СӘНЕТ

Юн пусамне чакарма

Юн пусаме хәпарсан пүс ыратать, хәлхара шав тәрт, чире хәвәрттән тапат. Күн пек чухнә мана шур ҹырлы (клюква) пулашат. 2 стакан ырлынан сахарапа үтәштарса икә пая пайлата. Ирле-каспа, апат умён 20 минут маларах, ҹисе яратап. Чирән пүсләмәш тапхәрәнчө кәтмел (брүсника) сәткене те пулашат. ҆авап пекех пәрер стакан кишәр сәткене, теркәланы хәрен тымарә, пыл тата 1 лимон сәткене үтәштарата. Ирле пәтратмасарах ёсете, стакан тәпәнчи ҹара үтәшша тәкма юраты.

Төпчөр рецепты та паплаштара: стакана 1 кашак күккүрүс ҹанәхә хуратап, түличен вәри шыв ярса пәр кац лартатап. Ирле пәтратмасарах ёсете, стакан тәпәнчи ҹара үтәшша тәкма юраты.

ПӘЛӘТӘР-И?

- Таләкә ҹире 100 пин хута яхән үчәлса хупәнат.
- Күнсерен ҹире машинапа 32 ҹүрәм каймаләк энергия каларат. Пурнача тәршшәп вара – үйәх ҹине кайса килмелә.
- ҆ын ҹөри юна 10 метра сирпәтме пултара.
- 40 ҹул хүшшине этем ҹөри 1 миллиард та 600 миллион хут тапаты.
- Хәш-пәр ҹыннан ҹире сылтама енче вырнашы. Харасах икә чөреллисем те пулашат: Италире XIX ёмәр вәсендесе икә чөреллә Джузеппе де Най ятла ҹин пурәннә.

Асархаттарни: халәх сәнекен сывату меслечесемпә ҹисе куриччен түхтәрпа канашласа пәхмалла.

2) Аптекәра хурән тикеч (березовый деготь) түньямалла. Үнпа кутанана май пур таран тарәнрах сәрмөлле. ҆унтарни түйсән та чатмалла, мәншән тесен вәл ҹак чиртән уйрәмак усылла.

3) Мәкәль ҹине 2 сехетләхе әвәс ҹулса хумалла. ҆апла – күн сиктерсе.

РЕКЛАМА, ПӘЛТЕРҮСЕМ

ПРОДАЮ

2. АКЦИЯ! Блоки керамзитобетонные 20x20x40 – 33 руб., 12x20x40 – 29 руб., 10x20x40 – 25 руб. Высокое качество. Доставка. Т. 89196543499.

3. АКЦИЯ! Кольца колодезные диам. 0,7 м, 1 м, 1,5 м. Д-ка манипулятором. Бурение. Т. 89196543499.

4. Пластиковые ОКНА. Низкие цены. Рассрочка. Замер. Доставка. Без выходных. Т. 8-987-576-65-62.

5. Блоки керамзитобетонные 20x20x40, 12x20x40, 9x20x40 пропаренные, гидро-вибропрессованные заводские от производителя – недорого; **цемент, песок.** Доставка. Разгрузка. Без выходных. Кассовый чек, документы. Т. 8-960-301-63-74.

9. Гравмассу, песок, щебень, керамзит – дёшево. Д-ка. Т. 89033583021.

11. Гравмассу, песок, щебень, керамзит, чернозем. Дешево. Доставка. Т.: 89276689713, 389713.

15. Кирпич, КБ, брускатту, кольца. Т. 89613393363.

16. Сетку-рабицу от производителя, черную, зеленую, оцинкованную – около 100 видов, сетку сварную, столбы, скобы, проволоку, калитки. Доставка. Без выходных. Т.: 683045, 89379522211.

20. Сетку-рабицу, ворота, калитки, заборы, кровля, обшивка домов, навесы. Д-ка. Установка. Пенсионерам скидки. Т.: 89022881447, 38-75-74. metalservis21.ru

22. ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Замер, доставка – бесплатно. Без выходных. Т.: 89176529694, 89276679588.

23. Гравмассу, песок, бой кирпича, щебень. Доставка. Тел. 89061355241.

24. ГРАБЛИ, косилки, сажалки, копалки, окучники, опрыскиватели. Доставка. Т. 89278533596.

28. Пластиковые ОКНА – немецкое качество. Замер. Доставка – бесплатно. Скидки. Т. 89370101054.

35. Блоки керамзитобетонные от

ЧАВАШ ЕН

ЯЛ-ЙЫШ

КИЛ

ХҮТЛЁХ

СЫВЛÄХ

TËPEL

КËСКЕН

Сурла уйäхэн 17-мешё – Шупашкар хулин çуралнä кунё. Çак ятпа хулара тेरлë мероприяти иртё. Чи кëтни – Раççейри чапа тухнä «Стрижи» пилот ушкäнен пултарулäхене киленесси. Пилёк çар самолетёнчен тäракан ушкäн вëсевне вырсарни кун 13 сехетре курма пулё. Çак кунах Наци библиотеки умёнчи лапамра ачапча кëнекисен фестивальне ѫркелесçë. Çampäk вулакансем конкурс-викторинä сене хутшäнма пултарëс.

СËТЕЛЁР ТУЛАХ ПУЛТАР

Кäçал пан улми йäтäнса пулчё. Унран хëле валли хатёрлемелли рецептсем пи четлеймёрши.

Патарьель районёнчи Ишлë ялёнчи хëрапäмсем.

Пан улмирен – повидло

1 кг пан улми, 800 г сахäр песукë, 1 стакан шыв, тутä кëмелёх корица.

Кастрюле 1 стакан шыв тата 1 стакан сахäр ярса ирёлтермелле. Пан улмине пысаках мар турамсем туса касмалла, хатёрленен сироп çине ярса вätтам çулäm çине лартмалла. Унтан каллех пёр стакан сахäр хушмалла. Сахäр ирёлнëсемэн äна сëнэрэн хушса тäмалла, хатёр пуличен пëсермелле. Юлашкïнчен корица ярса пäтратмалла, банкäсene ярса хумалла.

Кукäль åшлäхë валли

3 кг пан улми, 2 стакан сахäр.

Пан улмине турамалла, сахäрпа сапса каçлëха xävarmalла. Ирпе çулäm çине лартса вëреме кëртмелле. Вëреме кëнё хыççän 5 минут пëсермелле таса банкäсene тултарса хумалла.

Сäмак май, ахаль çиме таса лайäх – чäнчäн повидло.

Йүçтëнн пан улми

10 л шыва – 1,5 стакан сахäр песукë, 3 кашäк тäвар, 1 кашäк горчица-порошок. Горчицäна кäштах шывла хутäштармалла.

Антоновка пан улмине лайäх çуса банкäна тултармалла. Шыва сахäрпа тäвар тата горчица ярса вëреме кëртмелле, сивётмелле, банкäна ямалла. Капрон хупäпа хумалла. Сулхäн выränta упрамалла. Çëñë çulpa симе таса лайäх – чäнчäн повидло.

Пан улми сëткенё

Пан улмине соковыжималка витёp кëлар-

малла. Кäпäк нумай тухë. Темех мар – äна тýрех илме е пëсернë чух пухма та юрать.

Панулми сëткенне вätтам сулäm çине лартмалла. Чи кирли – вëреме памалла мар. Вëреме пүсласанах çулämä cünterмелле-unsäpäн витаминсем сыхланса юлмëс. Кäмäл пулсан сахäр хушма пултаратäр, хушмасан та юрать. Стерилизацилен таса банкäсene тултарса хумалла. Äшä япалапа витмелле. Сулхäн выränta упрамалла.

Пан улми упрамалли выräna – нүхрепе е tëm сакайне – малтанах хатёрлемелле: сиенана «сүнтернë» извеçше шуратмалла (10 л шыва – 1,5 кг), унта 100-200 г пäxäp купоросё хушма юрать. Нүхрепри урайне 5 процентлä тимёр купоросёне сäрламалла.

Каллех – хутаçри хäяр

Хаçатäн иртнë кëларäмëнче эпир хäяра шывсärapha хутаçra мëнле тäварламаллине çырнäççë. Пирэн айäppa хäяр сäмак выrännne «помидор» тухса кайнä. Çäkäñşän вулакансенчен каçару ыйтатpäр. Рецепта телёp хут пичтлëtäpä.

Килограмма яхäн хäяр илмелле, вëçse-не касса xëreslemelле. Çirpëpreh полиэтилен хутаçra чикмелле, пёр ыväç чухлë турanä симëc укроп, вëtetnë 5 шäл ыхра, 1 кашäk тäвар тата 1 чей кашäk сахäр хушмалла. Сывлäsha кëlärmasäp хутаçra лайäх çыхмалла, сиплемелле. Хутаçra турилккене хурса сивётмëшë лартмалла. Икë кунран хäяra çиме таса лайäх – чäнчäн повидло.

ШУТА ИЛМЕ**Пан улми çинчен**

✓ Пан улми пуриншëн таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Пан улми витамин нумай. А витамин инфекци чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Унсäp пүçне пүçсе çitnë пан улмирен таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Пектин пурри вар-хырëma таса лайäх – чäнчäн повидло.

✓ Пан улми кирли – чäнчäн повидло.

✓ Турукансене сиенлë таса лайäх – чäнчäн повидло.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

✓ Таса лайäх – чäнчäн повидло. Чирpäc илме е пëсернë чух пухма та юрать.

Чунтни кун, сурла уйäхэн 18-мешё

6.10-6.30, 7.10-8.00 Ирхи кäмäл. (12+) 6.30-7.00 Республика сасси. (12+) 8.10-8.30, 11.10-11.30, 15.10-15.30, 16.10-16.30, 17.10-17.30, 18.10-18.30, 19.10-19.30, 20.10-20.30, 21.10-21.30, 23.10-23.30 Юrä vâchäri. (12+) 8.30-9.00, 15.30-16.00 Çér sum. (12+) 9.10-10.00 Neformat. (12+) 10.10-10.30, 22.10-22.30 Tävan jöpä-käé. (12+) 10.30-11.00 Çimbol verë. (12+) 11.30-12.00 Ялтан яла. (12+) 12.10-14.00 Çéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 16.30-17.00, 20.20-21.00 Çémeye äässä. (12+) 21.30-22.00 Янра юrä! (хит-парад). (12+) 23.30-24.00 Prisayäga Rodine. (12+) 24.30-25.00 Çéreñen jöpä-käé. (12+) 10.05-10.10, 11.05-11.10, 14.05-14.10, 15.05-15.10, 16.05-16.10, 17.05-17.10, 18.05-18.10, 19.05-19.10, 20.05-20.10, 21.05-21.10, 22.05-22.10

Тунти кун, сурла уйäхэн 18-мешё

6.00, 7.00, 12.00, 13.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00 - Хыларсем. (12+)

8.00, 9.00, 11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 - Новости. (12+)

Ыллари кун, сурла уйäхэн 19-мешё

6.10-6.30, 7.10-8.00 Ирхи кäмäл. (12+) 6.30-7.00, 21.30-22.00 Республика сасси. (12+) 8.10-8.30, 9.10-9.30, 10.10-10.30, 15.10-15.30, 16.10-16.30, 17.10-17.30, 18.10-18.30, 19.10-19.30, 20.10-20.30, 21.10-21.30, 22.10-22.30, 23.10-23.30 Юrä vâchäri. (12+) 8.30-9.00, 10.00-10.30 Tema dia. (12+) 9.30-10.00 Рабочая смена. (12+) 10.30-11.00 Социальный вопрос. (12+) 11.10-11.30 Tävan jöpä-käé. (12+) 11.30-12.00 Çémeye äässä. (12+) 12.05-14.00 Çéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 14.30-15.00 Янра юrä! (хит-парад). (12+) 15.30-16.00 Añaläk urxamäx. (12+) 16.30-17.00, 23.30-24.00 Экстренный час. (16+) 17.30-18.00 Çér sum. (12+) 18.10-18.30 Вырма дневник. (12+) 19.10-20.00 "Ыллар" хасат тата çävash интелигенций. (12+) 20.30-21.00 Библи калавëсем. (6+) 20.30-21.00 "Ыллар" хасат тата çävash интелигенций. (12+) 21.30-22.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 22.00-22.30 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 22.30-23.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 23.30-24.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 24.30-25.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 25.30-26.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 26.30-27.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 27.30-28.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 28.30-29.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 29.30-30.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 30.30-31.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 31.30-32.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 32.30-33.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 33.30-34.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 34.30-35.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 35.30-36.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 36.30-37.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 37.30-38.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 38.30-39.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 39.30-40.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 40.30-41.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 41.30-42.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 42.30-43.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 43.30-44.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 44.30-45.00 Чéreñen tuhakan cämaxsem. (12+) 45.3

